

13. Sinitska, Ya.P. (2011), "Legal nature of court decisions in administrative proceedings", *Forum prava*, no. 4, pp. 681-685.
14. Fazikosh, G. (2001), "Legal and social nature of a judgment in civil proceedings : modern scientific views", *Pravo Ukraïni*, no. 3, pp. 23-29.
15. Ostapenko, T.A. (2011), "Subjects of administrative proceedings in Ukraine", *Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku ukrayinskoyi pravovoyi systemy: Vseukrayinska konferentsiya* [Current condition and prospects of development of Ukrainian legal system : All-Ukrainian Conference], Lviv, July 16, 2011, vol 2, pp. 67-70.
16. Pashkevich, P.F. (1982), "Law and judicial discretion", *Sov. gosudarstvo i pravo*, no. 1, p. 60.
17. "The Code of Administrative Proceedings of Ukraine", available at : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2747-15>.

УДК 351.753

ЕЛЕМЕНТИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ОБІГУ ЦИВІЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Васильєв І.В., аспірант

*Інститут права ім. В.В. Сташиса Класичного приватного університету,
вул. Жуковського, 70-б, м. Запоріжжя, Україна
ukrfor@ukr.net*

У статті обґрунтовано елементи адміністративних правопорушень у сфері обігу цивільної зброї з позиції юридичної конструкції як найвищої форми правової абстракції. Виділено елементи складу адміністративних правопорушень у сфері обігу зброї згідно з чинними нормами адміністративного права. Досліджено склад адміністративних правопорушень як логічна юридична конструкція. З'ясовано, що елементи цієї конструкції надають можливість отримати абстраговані й поглиблені знання у сфері обігу цивільної зброї в Україні. Стверджується, що під час порушення правил обігу зброя стає предметом адміністративного правопорушення, елементами якого є об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт і суб'єктивна сторона.

Ключові слова: адміністративно-правова охорона, елемент правопорушення, зброя, об'єкт, об'єктивна сторона, обіг зброї, ознака, суб'єкт, суб'єктивна сторона, цивільна зброя.

ЭЛЕМЕНТЫ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЙ В СФЕРЕ ОБОРОТА ГРАЖДАНСКОГО ОРУЖИЯ

Васильев И.В.

*Институт права им. В.В. Сташиса Классического частного университета,
ул. Жуковского, 70-б, г. Запорожье, Украина
ukrfor@ukr.net*

В статье обоснованы элементы административных правонарушений в сфере оборота гражданского оружия с позиции юридической конструкции как высшей формы правовой абстракции. Выделены элементы состава административных правонарушений в сфере оборота оружия в соответствии с действующими нормами административного права. Исследован состав административных правонарушений как логическая юридическая конструкция. Выяснено, что элементы этой конструкции предоставляют возможность получить абстрагированные и углубленные знания в сфере оборота гражданского оружия в Украине. Утверждается, что при нарушении правил обращения оружие становится предметом административного правонарушения, элементами которого являются объект, объективная сторона, субъект и субъективная сторона.

Ключевые слова: административно-правовая охрана, гражданское оружие, элемент правонарушения, оборот оружия, объект, объективная сторона, оружие, признак, субъект, субъективная сторона.

ELEMENTS OF ADMINISTRATIVE OFFENSES IN THE SPHERE OF CIVIL ARMS TRAFFICKING

Vasiljev I.V.

*Institute of right for name of V.V. Stashis of Classic private university, str. Zhukovskogo, 70-b, Zaporizhzhya, Ukraine
ukrfor@ukr.net*

The elements of administrative law violations in the area of civil weapon turnover from the aspect of legal construction as the highest form of legal abstraction were substantiated. The constituent elements of administrative

law violations in the area of weapon turnover in accordance to the current administrative law standards were separated. On assumption of that the basic elements of administrative law violation content in the area of civil weapon turnover are characterized by the complex content, they were separated into the table in accordance to each kind of administrative law violation.

The individual characteristic of each of these elements was provided. The content of administrative law violations as logical legal construction was given. It was found out that the elements of this construction provided possibilities to obtain abstract and profound knowledge in the area of civil weapon turnover in Ukraine.

The object of administrative law violation in the area of civil weapon turnover includes public relationships, on which endeavor is committed. We believe that classification of the objects of administrative law violations in the area of civil weapon turnover should be done both vertically (common, generic, specific and direct objects) and horizontally (additional and optional objects).

Authorization system of the Ministry of Internal Affairs on the part of control for subjects, materials and substances, which are the source of increased civil safety, serves the specific object. It should be noted that in table 1 the specific object of administrative law violation in the area of civil weapon turnover was separated.

We should understand the direct object as those specific public relations in the area of civil weapon turnover, which can be damaged by guilty person. Moreover, the authority of the Ministry of Internal Affairs can be the optional object of administrative civil injuries, while the relations in taxation area or relations of property a priori would be considered optional object of administrative law violations in the area of civil weapon turnover.

It was determined that it was not required to identify the notion of guilt and subjective part of administrative law violations in the area of civil weapon turnover, despite the indissoluble connection of intellectual-willful activity of a human with motivational and emotional activity. One more argument is legislative determination of guilt, as administrative law provided guilt as generic notion of intent and negligence without accounting any other signs of law violation in the area of weapon turnover.

We insist on that at violation of turnover rules, the weapon becomes the subject of administrative law violation, which elements include the object, objective part, subject and subjective parties.

Key words: administrative and legal protection, arms trafficking, civilian weapons, elements of the offense, object, objective side, sign, subject, subjective side, weapons.

Згідно із чинними нормами адміністративного права України адміністративним правопорушенням (проступком) у сфері обігу цивільної зброї визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права й свободи громадян, на встановлений порядок управління та за яку законом передбачено адміністративну відповідальність.

З позиції складу адміністративного правопорушення у сфері обігу цивільної зброї цей делікт може бути проаналізовано в такій структурі:

- 1) об'єкта правопорушення, тобто суспільних відносин у сфері обігу цивільної зброї, на нормальний розвиток яких посягає порушення правил обігу цивільної зброї;
- 2) об'єктивної сторони, тобто конкретних дій, виражених у порушенні встановлених правил обігу цивільної зброї;
- 3) суб'єкта правопорушення, тобто конкретної осудної фізичної особи, яка досягла 16-річного віку;
- 4) суб'єктивної сторони, тобто ставлення правопорушника до вчиненого ним діяння – вини у формі умислу або необережності [1].

Водночас з огляду на пропонований концепт у законопроекті про цивільну зброю та боєприпаси [5] під цивільною зброєю розуміють зброю вітчизняного й іноземного виробництва, дозволену для цивільного обігу та володіння громадянами України, суб'єктами господарювання й стрілецькими спортивними організаціями в цілях, не заборонених законодавством України. У свою чергу з огляду на практику застосування термінів, слів і словосполучень у юриспруденції під цивільним обігом зброї розуміють цивільно-правове вираження економічного обігу зброї, яке регулюється інститутом зобов'язального права. Учасниками цивільного обігу зброї є фізичні та юридичні особи, а також держава; у результаті такого обігу зброя переходить від однієї особи до іншої на основі укладених учасниками цивільного обігу зброї правочинів. Очевидно, що елементи адміністративних правопорушень стосуються обігу цивільної зброї, а саме виробництва, ремонту, торгівлі, передачі, придбання, колекціонування, експонування, обліку, зберігання, носіння, перевезення (перенесення), використання, вилучення, утилізації, ввезення й вивезення з території України, а також контролю з боку уповноважених державних органів за дотриманням встановлених правил щодо здійснення кожного без винятку виду правовідносин у визначеній сфері [3, с. 15-16].

Учення про склад правопорушення посідає одне із центральних місць в адміністративно-правовій науці та має велике практичне значення, оскільки сприяє виявленню найістотніших ознак антигромадських діянь, їх розмежуванню та встановленню справедливих санкцій, допомагає правозастосовним органам правильно кваліфікувати правопорушення та вживати адекватних їм заходів впливу, а також дає можливість зрозуміти закон, допомагає навчанню юристів і правовому вихованню громадян у сфері обігу цивільної зброї [10, с. 138].

Питання конфліктних суспільних відносин, у яких знаходять своє вираження елементи складу правопорушення, досліджує І.В. Велікосельська. На її думку, склад правопорушення – це теоретична конструкція (наукова абстракція), яка виводиться логічним шляхом із правових норм та характеризує діяння як правопорушення із чотирьох сторін (об'єкта, об'єктивної сторони, суб'єкта й суб'єктивної сторони), виконує щодо правопорушення службову роль, необхідну для процесу правозастосування [4, с. 8].

У юридичній літературі з адміністративного права в цілому визнають загальновідомий факт, що в складі адміністративних правопорушень виділяють об'єкт та об'єктивну сторону, суб'єкт і суб'єктивну сторону. Водночас більшість юристів вважають об'єкт та об'єктивну сторону, суб'єкт і суб'єктивну сторону ознаками адміністративного правопорушення; такої ж думки дотримується авторський колектив, що надав науково-практичний коментар до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) [6].

Ознакам складу адміністративного правопорушення протиставляють елементи складу такого правопорушення [2, с. 106-107; 4, с. 8; 8]. Інші автори не бачать різниці між ознаками та елементами складу адміністративного правопорушення, часто ототожнюючи їх у процесі дослідження питань адміністративного права [10, с. 139].

Метою статті є обґрунтування елементів адміністративних правопорушень у сфері обігу цивільної зброї з позиції юридичної конструкції як найвищої форми правової абстракції.

Для того щоб мало місце правопорушення, під час настання юридичного факту, зовні схожого з правопорушенням, необхідна наявність повного складу правопорушення в діях особи, яка спричинила настання такого факту. Під складом правопорушення теорія права розуміє внутрішню структуру, або елементи правопорушення: об'єкт та об'єктивну сторону, суб'єкт та суб'єктивну сторону [2, с. 106-107].

До складу адміністративного правопорушення у сфері обігу цивільної зброї також входять ці чотири основні елементи, які характеризуються складним змістом. Тому в таблиці ми виділимо й охарактеризуємо елементи складу адміністративних правопорушень у сфері обігу цивільної зброї.

Таблиця

Елементи складу адміністративних правопорушень у сфері обігу зброї [1; 6]

№	Адміністративне правопорушення	Елементи складу адміністративного правопорушення			
		Об'єкт	Об'єктивна сторона	Суб'єкт	Суб'єктивна сторона
1	2	3	4	5	6
1	Порушення вимог законодавчих та інших нормативних актів про зберігання, використання й облік вибухових матеріалів у галузях промисловості	Встановлений порядок зберігання, використання й обліку вибухових матеріалів у галузях промисловості та на об'єктах, підконтрольних органам спеціально уповноваженого центрального	Порушення вимог законодавчих та інших нормативних актів про зберігання, використання й облік вибухових матеріалів у галузях промисловості	Працівники підприємств та організацій усіх форм власності, на яких покладається організація та безпосереднє зберігання, використання й облік вибухових матеріалів, а також власники підприємств та	Вина у формі умислу або необережності

		органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці		організацій або уповноваженими особи, обов'язком яких є забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці	
2	Стрільба з вогнепальної, холодної металеві чи пневматичної зброї в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням встановленого порядку	Суспільні відносини у сфері громадського порядку та громадської безпеки	Стрільба з вогнепальної чи холодної металеві зброї або пневматичної зброї калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с в населених пунктах і в не відведених для цього місцях, а також у відведених місцях із порушенням встановленого порядку	Особа, якій виповнилося 16 років	Наявність вини у формі прямого або непрямого умислу
3	Порушення громадянами порядку придбання, зберігання, передачі іншим особам або продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї	Суспільні відносини у сфері державного контролю за придбанням, зберіганням, передачею іншим особам або продажем вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї	Придбання, зберігання, передача іншим особам або продаж громадянами вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с без дозволу органів внутрішніх справ	Особа, якій виповнилося 16 років	Наявність вини як у формі умислу, так і у формі необережності
4	Порушення громадянами правил зберігання, носіння або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї та бойових припасів	Порядок зберігання, носіння або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї та бойових припасів	Порушення правил зберігання, носіння або перевезення вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с та бойових припасів громадянами, які мають дозвіл органів внутрішніх справ на зберігання зазначеної зброї	Громадяни, які мають дозвіл органів внутрішніх справ на зберігання зазначеної зброї	Наявність вини як у формі умислу, так і у формі необережності

5	Порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї та правил взяття її на облік	Порядок реєстрації (перереєстрації) вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї та правила взяття її на облік	Порушення громадянами встановлених строків реєстрації (перереєстрації) вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с або правил взяття їх на облік в органах внутрішніх справ у разі зміни місця проживання	Особа, якій виповнилося 18 років	Наявність вини як у формі умислу, так і у формі необережності
6	Ухилення від реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї та бойових припасів	Суспільні відносини у сфері суспільної безпеки й порядку управління	Ухилення від реалізації вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с та бойових припасів громадянами, у яких органами внутрішніх справ анульовано дозвіл на їх зберігання й носіння	Громадянин, у якого органами внутрішніх справ анульовано дозвіл на зберігання й носіння вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї	Наявність вини у формі умислу
7	Порушення працівниками торговельних підприємств (організацій) порядку продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї та бойових припасів	Суспільні відносини у сфері реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї та бойових припасів	Продаж працівниками торговельних підприємств (організацій) вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с та бойових припасів підприємствам, установам, організаціям і громадянам, які не мають на це відповідного дозволу органів внутрішніх справ	Працівники торговельних підприємств, які здійснюють торгівлю вогнепальною, холодною чи пневматичною зброєю та бойовими припасами	Наявність вини як у формі умислу, так і у формі необережності

8	Порушення працівниками підприємств, установ, організацій правил зберігання або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї та бойових припасів	Правила зберігання й перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї та бойових припасів	Порушення правил зберігання або перевезення вогнепальної чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с та бойових припасів працівниками підприємств, установ, організацій, відповідальними за їх охорону, а також використання ними зазначеної зброї та бойових припасів не за призначенням	Працівники торговельних підприємств, які здійснюють торгівлю вогнепальною, холодною чи пневматичною зброєю та бойовими припасами	Наявність вини як у формі умислу, так і у формі необережності
9	Порушення порядку розробки, виготовлення, реалізації спеціальних засобів самооборони	Громадський порядок і громадська безпека	Дії, пов'язані з неналежним виконанням встановлених правил, та бездіяльність, яка полягає у невиконанні встановлених вимог	Особа, якій виповнилося 16 років	Наявність вини у формі умислу
10	Порушення порядку придбання, зберігання, реєстрації або обліку газових пістолетів і револьверів та патронів до них	Громадський порядок і громадська безпека	Дії, пов'язані з неналежним виконанням встановлених правил, та бездіяльність, яка полягає у невиконанні встановлених вимог	Посадові особи й громадяни, які досягли 18-річного віку	Наявність вини як у формі умислу, так і у формі необережності
11	Порушення правил застосування спеціальних засобів самооборони	Громадський порядок і громадська безпека	Дії, пов'язані з неналежним виконанням встановлених правил, та бездіяльність, яка полягає у невиконанні встановлених вимог	Особа, якій виповнилося 18 років	Наявність вини як у формі умислу, так і у формі необережності
12	Порушення порядку виробництва, придбання, зберігання чи	Громадський порядок і громадська безпека	Порушення порядку виробництва, придбання, зберігання чи	Посадові особи й громадяни, які досягли 18-річного віку	Наявність вини як у формі умислу, так і у формі необережності

продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами		продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами		
--	--	--	--	--

Об'єктом адміністративного правопорушення у сфері обігу цивільної зброї є суспільні відносини, на які здійснено посягання. Вважаємо, що класифікацію об'єктів адміністративних правопорушень у сфері обігу цивільної зброї варто здійснювати як за вертикаллю (загальний, родовий, видовий і безпосередній об'єкти), так і за горизонталлю (додатковий і факультативний об'єкти).

Так, якщо загальним об'єктом адміністративних деліктів у сфері обігу цивільної зброї виступає охорона прав і свобод громадян, власності, конституційного ладу України, прав і законних інтересів підприємств, установ та організацій, встановленого правопорядку, то родовим об'єктом у сфері обігу цивільної зброї є встановлений порядок управління в аспекті адміністративної відповідальності (ст.ст.190-195⁴ КУпАП), охорона праці й здоров'я населення (ст.94 КУпАП), громадський порядок і громадська безпека (ст.174 КУпАП).

У свою чергу видовим об'єктом виступає елемент дозвільної системи Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВСУ) у частині контролю за предметами, матеріалами й речовинами, які є джерелом підвищеної громадської безпеки. Варто зазначити, що в таблиці виокремлено видовий об'єкт адміністративного правопорушення у сфері обігу цивільної зброї.

Під безпосереднім об'єктом варто розуміти ті конкретні суспільні відносини у сфері обігу цивільної зброї, яким може завдати шкоди винна особа. Крім того, додатковим об'єктом адміністративних деліктів може бути авторитет МВСУ, а відносини у сфері оподаткування або відносини власності апіорі вважатимуться факультативним об'єктом адміністративних правопорушень у сфері обігу цивільної зброї.

Об'єктивна сторона складу адміністративного правопорушення – це система передбачених правовою нормою ознак, що характеризують його зовнішню сторону. Об'єктивну сторону правопорушення у сфері обігу цивільної зброї становлять конкретні дії (наприклад, ухилення від реалізації вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с та бойових припасів громадянами, у яких органами внутрішніх справ анульовано дозвіл на їх зберігання й носіння) або з необережності (наприклад, порушення порядку виробництва, придбання, зберігання чи продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами) правопорушника, який посягає на суспільні інтереси суб'єктів у сфері обігу цивільної зброї, тобто власне протиправне діяння, а також шкідливі наслідки діяння, причинний зв'язок між протиправним діянням і його шкідливими наслідками, що настали, час, місце, умови, способи вчинення адміністративного правопорушення у сфері обігу цивільної зброї. Саме протиправне діяння є обов'язковою ознакою адміністративного правопорушення, усі інші ознаки є факультативними [10; 15].

Наприклад, у порушенні громадянами порядку придбання, зберігання, передачі іншим особам або продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї (ст.190 КУпАП) до об'єктивної сторони правопорушення належать придбання, зберігання, передача іншим особам або продаж громадянами вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с без дозволу органів внутрішніх справ. Тобто так можуть кваліфікуватися такі протиправні діяння у сфері обігу цивільної зброї:

- зберігання цивільної зброї вдома без чохла в зібраному вигляді та зарядженому стані;
- зберігання цивільної зброї в незачинених або зі слабкими замками сейфах, що не виключає доступ до цивільної зброї третіх осіб;
- спільне зберігання цивільної зброї та боеприпасів;
- розвішування цивільної зброї та боеприпасів на стінах у житлових приміщеннях;
- зберігання цивільної зброї у вахтових і тимчасових приміщеннях;

- передача на зберігання цивільної зброї родичам, знайомим та іншим особам;
- носіння або перевезення цивільної зброї громадянами без дозволу на це органів МВСУ.

Самостійним елементом адміністративного правопорушення є суб'єкт правопорушення, тобто особа, яка його вчинила та повинна за це нести відповідальність. Порушниками законодавства у сфері обігу цивільної зброї можуть бути фізичні та юридичні особи. Необхідна ознака суб'єкта правопорушення – його деліктоздатність, тобто можливість особи відповідати за свої діяння. Як зазначає А.В. Пасічник, під адміністративною деліктоздатністю у сфері обігу цивільної зброї слід розуміти окремий елемент адміністративної правосуб'єктності суб'єкта права, а саме здатність самостійно вчиняти вольові юридично-значимі діяння, що не опосередковуються правоздатністю й визнаються правом адміністративними правопорушеннями у сфері обігу цивільної зброї [8, с. 46].

Як постає з таблиці, у Кодексі України про адміністративні правопорушення вживається термін «особа», проте конкретизація щодо того, які саме особи (фізичні чи юридичні) є суб'єктами адміністративних правопорушень, у цьому випадку відсутня. Водночас результати аналізу норм адміністративного права й науково-практичних коментарів щодо адміністративно-правового режиму обігу цивільної зброї дають підстави вважати, що Кодекс України про адміністративні правопорушення встановлює адміністративну відповідальність фізичних осіб.

Теорія адміністративного права розмежує суб'єктів адміністративних правопорушень у сфері обігу зброї на загальні та спеціальні. Зокрема, у юридичній літературі з адміністративного права загальним суб'єктом адміністративного правопорушення у сфері обігу цивільної зброї називається осудна фізична особа, яка на момент вчинення адміністративного правопорушення досягла віку, з якого можна притягнути до адміністративної відповідальності (16 років). Спеціальний суб'єкт адміністративного правопорушення – це фізична особа, яка поряд із загальними ознаками (вік, осудність) володіє також додатковими, спеціальними ознаками, наявність яких дає можливість притягнути її до адміністративної відповідальності [7, с. 68], наприклад, громадяни, які мають дозвіл на зберігання вогнепальної, холодної, пневматичної зброї (ст.ст.191-194 КУпАП).

Суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення у сфері обігу цивільної зброї характеризується обов'язковою наявністю вини у формі умислу, який буває прямим і непрямим, та/або у формі необережності, зокрема самовпевненості й недбалості.

Наявність вини у формі умислу й необережності притаманна суб'єктивній стороні адміністративних правопорушень у сфері обігу зброї з матеріальними складами. Водночас з огляду на матеріали Єдиного державного реєстру судових рішень, прийнятих щодо справ про адміністративні правопорушення у сфері обігу зброї, доцільним є закріплення в Кодексі України про адміністративні правопорушення таких форм вини, як намір і необачність, оскільки адміністративне право вимагає встановлення органами МВСУ лише факту власне діяння в розслідуванні правопорушень із формальними складами.

Зауважимо, що не варто ототожнювати поняття вини й суб'єктивної сторони адміністративних правопорушень у сфері обігу цивільної зброї, незважаючи на нерозривний зв'язок інтелектуально-вольової діяльності людини з мотиваційною та емоційною діяльністю. Ще одним аргументом є законодавче визначення вини, оскільки адміністративним правом передбачається вина як родове поняття умислу й необережності без урахування будь-яких інших ознак правопорушення у сфері обігу зброї.

Як стверджує М.О. Федоров, мотиви, мета й емоційний стан не є та не можуть бути обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони адміністративного правопорушення, а лише додатковими ознаками такого адміністративного делікту порушення правил обігу зброї [12, с. 145]. Очевидно, що наявність вини виступає обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони адміністративного правопорушення у сфері обігу зброї, а тому будь-які її форми повинні закріплюватися буквою закону.

Окрім того, власне цивільна зброя за недотримання правил її обігу підпадає під визначення «предмет адміністративного правопорушення» за двома аспектами. Про перший аспект зазначає О.С. Фролов: «Під час порушення правил обігу зброї закон пов'язує наявність правопорушення зі здійсненням певних дій з обігу саме зазначених предметів. Впливаючи на зброю, спеціальні засоби й боєприпаси до них чи певним чином поводяться із ними, винна особа заподіює шкоду порядку управління у сфері дозвільної системи держави» [14, с. 160].

Другим аспектом є конкретні предмети, віднесені до зброї, безпосередньо вказані в КУпАП, як у диспозиції норми щодо сфери нелегального обігу зброї, так і в диспозиціях норм щодо сфери легального обігу цивільної зброї (тієї, що належить громадянам на правах власності або перебуває в іншому законному володінні). Безумовно, зброя як предмет суспільних відносин наділяється своїми, лише їй притаманними ознаками й соціальною роллю. Проте реальним предметом окремого адміністративного делікту є конкретна зброя як річ матеріального світу, що має певне заводське маркування, товарний знак, власний індивідуальний номер тощо [13, с. 31].

Останнім аргументом є те, що в «Словнику української мови» слово «ознака» тлумачиться як риса, властивість, особливість чого-небудь [9, т. 5, с. 655], тоді як слово «елемент» трактується як складова частина чого-небудь [9, т. 2, с. 473].

Погоджуємось, що наявність складу правопорушення є необхідною підставою адміністративної відповідальності. При цьому ознаки складу правопорушення, насамперед у публічно-правовій сфері, як і зміст конкретних складів правопорушень, мають узгоджуватися з конституційними принципами демократичної правової держави, у тому числі вимогою справедливості, його взаємозв'язку із суб'єктами адміністративної відповідальності за порушення правил обігу цивільної зброї [11].

Очевидно, що склад адміністративних правопорушень – це логічна юридична конструкція, дослідження елементів якої надає можливість отримати абстраговані й поглиблені знання у сфері обігу цивільної зброї в Україні. Під час порушення правил обігу зброя стає предметом адміністративного правопорушення, елементами якого є об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт і суб'єктивна сторона.

Отримані результати проведеного дослідження можуть використовуватися під час встановлення особливостей адміністративного провадження в справах про порушення правил обігу зброї в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Алексеев С.С. Проблемы теории права : курс лекций : в 2-х т. / С.С. Алексеев. – Свердловск : Изд-во Свердл. юрид. ин-та, 1972. – 396 с.
3. Бокій О.М. Адміністративно-правовий режим обігу зброї в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Олександр Миколайович Бокій. – К., 2010. – 20 с.
4. Великосельская И.Е. Состав правонарушения : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Ирина Евгеньевна Великосельская ; Самарская гуманитарная академия. – Самара, 2010. – 179 с.
5. Про цивільну зброю і боєприпаси : Закон України (Оновлена редакція за результатами громадського обговорення) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zbroya.info/uk/blog/2955_zakon-ukrayini-pro-tsilnu-zbroiu-i-boepripasi-onovlenna-redaktsiia-za-rezultatami-gromadskogo-obgovorennia/
6. Калюжний Р.А. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення / Р.А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О.О. Погрібний та ін. – К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 781 с.
7. Миколенко О.І. Адміністративний процес та адміністративна відповідальність в Україні : навч. посіб. / О.І. Миколенко. – Х. : Одиссей, 2010. – 368 с.
8. Пасічник А.В. Щодо визначення поняття адміністративної деліктоздатності / А.В. Пасічник // Юридична Україна. – 2009. – № 11-12. – С. 41-46.
9. Словник української мови : в 11 т. / АН УРСР ; Інститут мовознавства ; за ред. І.К. Білодіда. – К. : Наукова думка, 1970-1980.
10. Стрельченко О.Г. Специфіка проступку як складової частини адміністративного делікту / О.Г. Стрельченко // Право і суспільство. – 2012. – № 3. – С. 137-143.
11. Удод М.В. Адміністративна відповідальність юридичних осіб / М.В. Удод, О.Г. Літус // Вісник Академії митної служби України. – 2010. – № 1. – С. 90-95.

12. Федоров М.О. Поняття вини у сучасній юриспруденції / М.О. Федоров // Наука і правоохорона. – 2013. – № 2 (20). – С. 140-147.
13. Фролов О.С. Предмети адміністративних деліктів у сфері легального та нелегального обігу зброї / О.С. Фролов, І.В. Васильєв // Європейські перспективи. – 2014. – № 5. – С. 29-38.
14. Фролов О.С. Проблеми визначення узагальненого поняття «зброя» як предмету адміністративного делікту / О.С. Фролов // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2008. – Вип. 43. – С. 158-165.
15. Ямненко Т.М. Адміністративна відповідальність у галузі фінансів / Т.М. Ямненко // Юридичний вісник. – 2007 – № 1 (2). – С. 58-61.

REFERENCES

1. “Code of Ukraine on Administrative Offences of December 7, 1984 № 8073-X”, available at : <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Alekseev, S.S. (1972), *Problemy teorii prava : kurs lektsiy : v 2-kh t.* [Problems of the theory of law : course of lectures : 2 vol.], Izd-vo of Sverdlovsk legal institute, Sverdlovsk, Russia.
3. Boki, O.M. (2010), “Administrative legal regime of arms trafficking in Ukraine”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.07, Kiev national university of internal affairs, Kyiv, Ukraine.
4. Velikoselskaya, I.E. (2010), “Composition of crimes”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.01, Samara humanitarian academy, Samara, Russia.
5. “On Civil Weapons and Ammunition : Law of Ukraine (Updated edition on the basis of the results of public discussion)”, available at : http://zbroya.info/uk/blog/2955_zakon-ukrayini-pro-tsivilnu-zbroiu-i-boiepriyasi-onovlena-redaktsiia-za-rezultatami-gromadskogo-obgovorennia/
6. Kalyuzhniy, R.A., Komzyuk, A.T., Pogribniy, O.O. et al. (2008), *Naukovo-praktychnyi komentar Kodeksu Ukrayiny pro administratyvni pravoporushennya* [Scientific and practical comment to of the Code of Ukraine on Administrative Offences], Vseukrayinska asotsiatsiya vydavtsiv «Pravova ednist», Kyiv, Ukraine.
7. Mykolenko, O.I. (2010), *Administratyvnyi protses ta administratyvna vidpovidalnist v Ukrayini : navch. posib.* [Administrative procedure and administrative responsibility in Ukraine : teaching aid], Odissey, Kharkiv, Ukraine.
8. Pasichnyk, A.V. (2009), “Regarding the definition of administrative tort”, *Yurydychna Ukrayina*, no. 11-12, pp. 41-46.
9. Bilodid, I.K. (editor) (1970-1980), *Slovnyk ukrayinskoyi movy : v 11 t.* [Ukrainian dictionary : in 11 vol.], Naukova dumka, Kyiv, Ukraine.
10. Strelchenko, O.G. (2012), “Specificity of misconduct as part of the administrative tort”, *Pravo i suspilstvo*, no. 3, pp. 137-143.
11. Udod, M.V. and Litus, O.G. (2010), “Administrative responsibility of legal entities”, *Visnyk Academy of custom service of Ukraine*, no. 1, pp. 90-95.
12. Fedorov, M.O. (2013), “The concept of fault in modern jurisprudence”, *Nauka i pravookhorona*, no. 2 (20), pp. 140-147.
13. Frolov, O.S. and Vasilev, I.V. (2014), “Subjects of administrative delicts in the field of legal and illegal arms trafficking”, *Evropeyski perspektyvy*, no. 5, pp. 29-38.
14. Frolov, O.S. (2008), “Problems of generalized definition of the term “weapon” as the subject of an administrative tort”, *Visnyk Kharkiv national university of internal affairs*, iss. 43, pp.158-165.
15. Yamnenko, T.M. (2007), “Administrative responsibility in finance”, *Yurydychnyi visnyk*, no. 1 (2), pp. 58-61.